

Bréfa- og málasafn Benedikts Sveinssonar 1911-1925, 1. hluti

Bjarni Benediktsson – Benedikt Sveinsson – Hungrið mikla – Johan Bojer – Magnús Magnússon –
Kvæði og vísur – Bjarni Jónsson frá Vogu – Líklega tvær sögur

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360
Benediktarskjöl
Askja 5-14, Örk 4

©Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Johan Boyer

Sturgríð mikla

saga

Þýdd af

Magnúsi Magnússyni

slud. júnis.

1. Nauðsyn fánans safnauktib m. og s. annar
2. Aðslatan tvítt utanb. m. annar. Þótt al mun
3. Öflugt and annal en al þingil haf. qst. val þgi þra
al fannm. þengist og
4. Þur al gefast app. Alndulekklis blottanna
Þurleypu þengjanna á gulfstólþjótum
sem munnþröðuð þógti. accen þannu

Þey alla að tala um fánamið? Því dóttil áttum. Hlíd, og um ef til
líftur meim að sjálfstæðismálinu, sem heild, heldur þu þeir sem á undan
hafa talað hafa gert. Má vera að aðalorðinu til þessa sé eitt
að mýr brestur þessingur til að ræta málið á ríkisstærðum og lagalegum
grunduelli. Þer eru þarinn að lesa rekisrin hristu þessu, sem þeir
er á undan mýr hafa talað. Þu þal erriður og melfram af þess
að mýr sýnist að fjelstærðum þessu þerð althi þessil þessu
gerið af samþlegnum, rekisrinum og lagalegum ástæðum.
Heldur þerð þar áttum stækan að láta til sín tala ef Ísland
á nokkurnlíma að mýr þessil og sjálfstæðis, sem þal
þessilinn var áttur.

Af þessu alla er þess að fara þessu um þá góð, um mýr
þessil fánamið þessu hafa gert eitt þessil, er hanni þessil
Tahle, sem ríttum aðila, á um þessu um fánamið. ríkis-
ráttum 20. nóv. - Þey er þess rekisrin þessil að elst þessil
aðild gert althi haldil rítt þessu, ef þessil þessil að aðu-
þessil þu haldil þessil er góð gert og haldil þessil.
Þessu er þessil er að þessil, sem mýr sýnist að mýr hafi elst
sjálfstæðisráttum þessu á þessil - þessil þessil áttum þessil
um á góð althi að þessu og er þessil.

Þrá þessil þessil að sjálfstæðisráttum þessil haldil og þessil þessil
haldil mýr á þessil áttum hafa þessil þessil er þessil; þessil
á þessil máli. - Þrá sem hafa þessil haldil þessil þessil þessil
þrá sem hafa þessil þessil Ísland, sem sjálfstæðis rítt, einhald
þessil þessil þessil í þessil, þessil þessil er þessil

og andlegu sjálfstæð.

Og að síðustu þá, sem vilji ná aðkæmtu sjálfstæðis-
til handa þegar í stað.

Til þ. flokksins munu miðgjast nýjst fái. Þey heldu nær því
sem áður er því sem orðit er þar þallundatör söðum mál þeirra
sem fædd hafa af matarvæð Dana, þeim til satningar

því munu þá flokkur eigi þó hætta þessu að veita sé að
annast að hann liggja framgang sjálfstæðis máls arkav.

Þen annar flokkurinn, hann er stórn, hann skilur þessu
nær því að jafn og hann er hættaþessi. Hann er þó hættaþessi
að eil náum alþ. rétti þannu þó þessum Dana meðan
hans má eil nokkurt hvi i landi. Og þessi flokkur hét
áður sínu nafni heimasýðmarflokkur og mestur hluti hestis
því nafni þess, en þó munu nokkurt þessu til þessaflokksins
eða framsóðmarflokksins, sem þó undarlest megi meirast hefva
Ráðal eigi því nafni.

Þen hvernig þessu á því að þessi flokkur er þó hættaþessi,
hann vill þó sjálfstæðis-lands, aðins kiti þessu þessu þessu
þessu einmitt þessu sem hættaþessi.

Þessu mótunum skilur þessu eigi að þessu sjálfstæðis og þessu
er eil aflgjafi, sem mál þessu þessu þessu aðins andlegum
og efnalegum þessu er nokkurt annað.

Að eil þessu eil meir þessu sjálfstæðis eil er þessu
þessu, þessu eil þessu i því þessu þessu þessu
þessu þessu, eil 8 þessu þessu þessu af
þ. þessu eil.

Þessu þessu eil þessu þessu eil þessu eil þessu eil

hít þess að þessja sjálfstæðisráðs, þó að efnaðum
eða aðrar aðletur eða þi gótar sem skuldi; hún verður
aðeigi efnaðum eða andlegu sjálfstæð. — Hana
skalið þrauskið á sjálfum þér.

Þen ein þjót sem þarir að þessja ráðs þess og fylgja
þessum fram með dregdasi, henni er allt þar þess
sjálfstæðis, þessja herra þjótis er þess.

Hun lendir aðeigi í ráðs þess tal' qvæðs nokkars málþing
skuld, hún er úrreðin þessja, þess er undir, þess
— qvæð, þess á alla þess.

Þess er þess sem aðis þessja í landinu þess að eigi
Aðyn þessja þess að ofnast þess þess að sjálfstæðis
er þess og þess þessja þess þess andlegum og
efnaðum framföllum þjótum.

Þess þess í þessum og þess í aðis þessja
þess upphafi þessja er þess að eigi þess að nokkars
þjót þessja þess sem var, þess þess þess af þess að ná
þess eigi. Og þess átal málþing þessja er þessja
þess þess þess þess þess þess að þess þess þess
þessja framföllum þess þess er þess er þess.

Þessja þess þess þess að þess þessja sjálfstæðis.
að þessja þess þess að þessja þess að ná þessja
þess, eigi þessja þessja, þessja eða þessja
þessja þessja, þessja þessja og þessja af þessja
þessja eigi þessja þessja fram á aðis
þessja, og þessja þessja þess.

vindblás, er ber orð hans til þín, svo að þú heyrir þann. Færst þessi frá fætur og móður og slíkt þessi er mig ís fætur systur minnar; ma' er engum manni til þáttar gera, heldur þjóna honum einum og gera hans bád, hvort sem mör fellur þat lítt eftir þessu l." Svo hugkræpti hann sjálfur sig og andvarpað.

Valborg lagðist í sof aftur en Gafreður gekk hneigðu höfði ís at hlíkt gjörtingarinnar. Næðin datt á og komuðar hölluðu höfði ad Aristofonum en Gafreður sat lengi einn og hugsi, þar til er loks sé höfði í hann sem átra. Í svefninum gerði hann krossmerki fyrir sér, þessar og villidýranna heyrðist innan ís djúpi skógarinnar eta hraufslagang.

Ylfibrafur leit syfiatur upp til dagsbrunnarinnar, en þá bráttu greinar; nánd og var þar þá kominn Ingvibrafur. Hann var rannalegur yfiótunum og málts: „Eitt merki sá er, en þat voru eldar sroba. Liggja þeir víð Salelfi á 20 hestum. Tveir veitmannar hópar keppa um veituna. Nú hefel leitinn; á hest og inn í skóginum“.

V.

Þingart.

Ingibrafur hljóp inn í bað sínu í Krafnaeyðum svo sem áður villigöltur rennur í baði sítt, þá er hann hefir með mautum undan skjört glefsandi hundum. Hann hrísti af sér andbátt sína, Gunnhildi, er hún kom móti honum með útbreiddan fastinn. Húskarlar hans heilsuðu honum glædlega, en hann var stuttur í spenna. Augu hans voru þrútnir og hann þrást svefn og fleggt af sér því í sang sína, en kvitvannar hugaamt sölu á hann svo að hann kylli sér í allar hlutar en mátti eigi sofa. Hestlaus og vopnlaus kom hann heim í gart setu sínu sem strokumatur. Stótu honum enn þá allir þeir hlutir fyrir hugakotsþjárum: haddingsur Sorbars, þorpið í eldi, kona sín, er snéri sér frá honum í reist, og hún erlendi sveinn, er hún krapu hjá. Hann krefti hnefann og fleggt af sér feldinum. „Eru þau komin til þorpsins?“ mælti hann, er Ylfibrafur kom inn.

„Þar mitalfrá voru fáir vakandi og enginn komi neitt frá þeim að segja, og umhverfis prestaklofa“

er all antl og Kyrt, "svarast maturinn." "Hver veit,
 hvar þau nema statar, ef þau hafa flogist, og hver veit,
 hvenær þau koma aftur, ef þau hafa gengist í björg." "Ingvíðrafn skundast til dyra." "Hvert skal mi, hvern?"
 malti húskarlinn og hélt í hamur. "Þú ert eigi
 með fullu rætt eftir þessum eltingaleik og þessari sofa-
 lausar natur. Ég lét það eigi við gangast að þú stígis
 enn á hest. Vér höfum gert allt, sem í manns valdi
 státt og meira. Vér gíngum sorba á vörn feril, og
 með því höfum vér fortast hinu höfna fólki und-
 an þáðmönnum þessum, ef það er enn á þessari
 gört. Hitt ^{nu} máttum vér eigi við gera, hvert fjón
 villisköpurinn kynni að vinna þeim. Svo flý-
 djarfir vorum vér að elta sorbana, er þeir snemu
 heim aftur, en þó fundum vér engin vegsummestki
 flóttulitins á hinu síðari reit vörri. Vér heftum
 eigi mátt þreyfa leitina af meira kappi, þótt
 þau hefti verist brátt vörri. Nú er þótturinn
 á þóttum; mun þú min hvaldar." Svo malti hann
 og lagði húsbónda sinn aftur í sængina og setti
 íst hjá honum. Lagði hann honum á ofan í
 frá skógarstöfum þeim, er þeir höfðu farið fram og
 aftur, og hveru semilegt það vari að Klerkurinn

hefti forðar þeim við hálummi með höfum sin-
num, þar til er höfundur Ingvihráfuðs hne mstur í Kodd-
ann og óráð svefn færist yfir hann. Þá laddist
Ylfihrafn til herbergis síns.

Ingvihráfn brátt upp af svefninum seint
um morguninn og hefti haft illa drauma. Þá
stíft Ylfihrafn við sang hans. „Eigi var það
rétt gert að vekja þig, herri, en ótrúlega hluti
munt þú sjá, ef þú vilt ganga út fyrir garð
hlítt. Er sem dalur vor sí gjöfreyður. É fjöldi
héraðsmanna samann kominn, og hermenn komu
hvaðanafa í skrantklæstum sínum; eru og komu
með, og er slíkt óheyrð í þjóðþingi. Sefnað
samann heitir menn og Kristir við hús Alþin-
harðar. Haraldur er og kominn, hinn ríki greifi, er
konungur Frakka hefir sent til landvarnar, og með
honum kona hans, Bergljót. Sí er margt fylgja
lit hústinga og menn úr öllum skógarþegum.
Í garði þínum standa og hestar góða félaga. Félagi
þinn, Brimi, bister þin, Hinnbjartur og aðrir með
vinum sínum, því að sagt hefir verið frá miklu
barkap Frakka Konungs og stafur þetta allt af
hinnum okkura manni.“ Ingvihráfn hljósti upp

og ítt fjórir gæstir. Þar heilsast hönnu flokkur
 virtulegra sveitumanna, og varð þeim stórsýnt
 á hann, hversu illu hann var til reika. En hön-
 um sem ötrum varð helst að líta niður til
 skurs þess og engis, er lá' umhverfis hús Meiri-
 hartar hins Kristna. Þótti hönnu og mikil til
 kunna hátíðabragans og mannfjöldans, ólmra
 hesta, herflokka og stórra flokka landa sinna,
 er stótu langt út á völlum eta lígur sem á
 þjátmarkati og batlust á fleiri, fleiri víð. Þetta
 hann merki margra höfðingja, sem þangað voru
 kommit mest list sína, einkum þeir, er hreigðust
 til Kristinnar Aríar, svo sem Hólfur, einn af
 helstu höfðingjum landeins. Þar var og Gunnar
 Hróðgeirsson, matar gildur á velji, og gekk hvallega
 í gegnum flokka. Þar var og Guðleifur, höfð þýrunga
 þeirra, er nefndir voru Englar, fyrir þá sök að fofa
 ur þeirra höfðu komit mortan fyrir svo löngu og
 brotið inn í landið. Þar var og Alfreir Alfreks-
 son og lágu saman erfðalönd hans og land þessara.
 En heitnis höfðingjar voru þar og á mannfjöldanum
 og var margur þeirra andvígur hinum nýja síð. Yfi-
 hrafn undratist enn á ný og málthi: „Mála sam-

ast er þat, at mikla visting gera höfðingjar
væðir þessum konumanni, er þeir setja hami
heim i kofa þessum, sem þakist er at miklu
fokist af."

"Aldrei hefti y þeir trúast at svo margir menn
vari hér i landi, er byggja sig fyrir þindingsbránni,
melli Þorini Þjarnhartarson, þizinn maður
er hinn óháða mjölendi. Höftu þessess hand
lengi verið i vinnu við att Ingviðrafurð. Hinn
ókunnir maður hefir horast i öllum landskipi með
staf sínum svo sem i engisprettuhóp; foru bít
berar i allar áttir. Gjúfur fór hann til Erfivast(?)
til greifans, er sat þar þá at dómnum. Tekk Haraldur
greifi honum svo of mönnum sínum og skulu
hafa atsetur i greifagardi(?) hér andspenis og fara
fyrir hann sendiferðir og verja hann. Sjáist þar
kennur hinn ókunnir maður út. Er hann ni gjos-
breyttur at kletabursti og hálterni og er hann
harla höfðinglegur i velli."

Vinfræður komu út úr kofanum i biskups-
skúti, og glósti á gull og silkiöfin klati hans;
hafti hann bazalinn i hendi, er á eftir honum
fór Mezinhartur og annar prestur. „þar er og

Þártur himn grai; mótunantur greifans. Þar hann fýrurum allmikill dýkkjinnatur & sá eg hann innbyrta marzan varan þrossa-
kjötsbita í blóðveizlum. En í dag gengur oflopa-
seggur sá antingjiskur í eftir hinnum oknuma
manni. En þat samrast sagt, að hann kann
að beygja marzan svira.

„Eigi mun hann von svira beygja," mælti
Ingvihráfr og sneri baki að dalnum.

Nú kom Flimbjartur upp ír daldinni til lands
sinna, roskinn matur og einn af vinnum Ingvi-
hráfrs. „Sé eg að menn gerast hugstola," mælti hann
„og sjálfur hefir þú og, Ingvihráfr, verið í þjónustu
hins erlenda biskups, eftir því, sem mér er sagt."

„Eg fór minna vinda til Lóba," svarast Ingvi-
hráfr dinnur í bragð. „En eg sé að þú erst hér
saman komint til þess að beygja yður fynt
hinnum oknuma manni!"

„Eigi veist þú, hvað honum veitir slíkan
heitur hjá þjótinni. Hann hefir flutt latneskan
bóknað í landit, bréf til höfðingja vorra frá
Frakka Konungi og til þjótariunar, sem ritast
hefir verið hans vegna. Haraldur greifi lét

Klerk sinn lesa bréfin. Skal matvinnu vera
í gríðum metat vor og lýsir Konungur yfir því,
at hann sé skjólstætingur sinn. Ef vér höfum
mál á hendur honum, þá verðum vér að sanna
oss til frakknesku hirstarinnar með kárumál
vor. Hinn ókunnir maður er munda þeginn vor-
um dómstólum. Allt var þetta í bréfi því, er klerk-
urinn las, en grífinn stöfpesti. Undrastist allur
þingheimur, er hann heyrir orð hins völduga Frakka
af bókfelli. Er erfitt hér í miki að rísa.

„Því vísar tungan á bug, sem illt er heyrnar,
en svo stítt þá er hinn nær eigi til,” svarar Ingvi-
hrafn.

„Hversu má manneskus maður berjast við ósýnileg
völd, er tala til vor úr fjarska,” mælti Þrindbjartur, „Kunna
Kristnir menn að sömnu svara list, er vér verðum
forvita fyrir. Sláfa þeir söfra hinna latnesku tungu,
er fairs af oss kenna. Í bréfinu talað þeir við sem
^{sam} flándar menn, þótt þeir mæli ólíkum tungum
heima fyrir. Þá er og var ungur barðst og ólík Frakka
við Rín og sitar við duna og fann og hvarvetna
latneska tungu og leyndardöma leturs þeirra.
Senda þeir hver ötrum orð sín á skinni yfir lönd

af höf. Rita þeir bað sín með höfðum og standa
orkin þar föst um allan aldur, og er vilji vor risi
móti, þá benda þeir á bókfell sín og er þá hverjum
manni ómáttugt að hrekja þá. Sama þeir með
svörtum bókstöfum, hvað talat hefir verið fyrir
mörgum árum; þeir hafa þá og til gjafa „veitinga
og skera með þeim úr deilum um eignarétt.“

„Víst munur iðtar góðra drengja meira virði
en hinn svörtu rit þeirra“, málta Ingviþrafn. „Og
fyrir munu ég ganga í hölur víst hverum þeirra sem er
í hring lands minna, en ég láti nokkurt úr
minni eiga fyrir bréfastur þeirra.“

„Trúbatarnir breyta hratta sverð. En þeir óher-
mannlegir og andstýggilegir. En vel mátti hrastur
drengr hlýta þeim, jött konum veri það naðugt,
ef þeir væri hetjur, er bari af mötelsönnuðum
sinnu á vígelli. En það er oss öllum smátt, er
vopnlausum iðlendingi er sýndur slíkur heitur
sem Frakka konungur veitir Vínfröst þessum, og
fór ég af þinginu fyrir þá sök, að ég mátti eigi
ráða við reist minna yfir þessu.“

„Mith ráð er þó“, málta Ylfibraf, er nú bar þar að
„að höfðingjar gangi nítur af hestum. Því að nú eða

þeir at lesa mig bréf, eftir því sem sagt er. Aldrei fyrr
hafa svo margar undarlegir hlutir verið raddit á þingi
skógluamanna. - Fór þeir minn ítt þrátt fyrir grengju
sína. En þungt var Ingvorhrofn í skapi, því at hon-
um þótti illt at hitta biskups og dældist hann í
höfnum.

Hinn mikli fái Frakka blakti hjá linditré
einn. Þar stóð Haraldur greifi og hélt á bókfelli og
kallast til mannfjöldans: „Bréf þetta er frá Róma-
borg og hefir hinn dæmverð Gregor^{ius} páfi, sá er þar
situr á gullnum stóli, ritað þar höfðingjum þjóð-
arinnar. Sá komi þingast, er heyrir vill orð hans.“

Þrängdust minn allir at lindinni. Las því innast þor-
ur einn latneskt bréf, en kallari einn^{því} þýddi^{ingur} á
tungu landamanna og hrópast hávri röddu orðin
jafnvættum og þorsturinn hafst þau upp fyrir
honnun. Löfnaturinn heyrð þessi orð: „Þetta
sendir Gregorius páfi völduguma sonum sínum
Stólfi, Guðkeifi, Vilmundi, Gunnari, Alfgerði og
öllum^{gudhræddum} þýringum, sem eru samkristnir menn.“

Hinn nafngreindur höfðingjar gengur fram fyrir atva
og báru hátt höfustit og voru sjött í kinnunum og
Gunnar hrópast hátt í gleði sinni: „Gunnar heitir

og enn og hús konnirum." Hófst allur þingheimur með
lotning á hina loflegu menn, sem tólast var til á
báðfelli úr fjórlegum löndum. Hókkutrost frændur
þeirra mun þá og heggðu margir úr sér og reyndu að
sjá ritningarnar.

Kallarinn hélt ífram og kunngefði orð þessans.
„Vér höfum haft spurnir af miklum trúnað. ystir
við Krist. Því af óruggileik trúarinnar svörustu þeir
því heitum mönnum, er vildu þröngva ystir
til þess að blóta heitin gott, að þeir skyldu haldur
sálshjálplegum dæmdu en að stjórfa með nokkru
móti þann trúnað, sem þeir hefðust heitast Kristi.
Yfir þessum fylltumst vér miklum fagnast og þökkum
fast gott vörum og lausnara, gjafara albu góða hluta,
skyldar þakkið fyrir það. Af náttúru sinni mun
hamur veita ystir meiri þanningju, ef þeir komist með
guthræddum hug að stöli þessulanna og leiddi sál-
hjálpur, svo sem konungssöminum og erfingjum rík-
isins samir að leita þanningju hjá konunglegum
föður sínum. Þess vegna höfum vér sent bróður vörn
Bonifacius ystir til hjálpar; höfum vér vígt ham
til biskups og gert ham að Kennismanni ystir, til
þess að hamur Kenni ystir trúarláðmanna. Vér Krefjumst

þess og áminnum yður um að verða honum fylgjandi í öllu, svo að velfert yður í drottinni verði fullkomin.

Eftir þenna botthap varð lotningarfyll þögn, en loks mælti Ásólfrur, sem var gáfastur að epli og ástali. Var hann ásjálegur matar og féllu gráið lokkar nítur um breitar hertar hans: „Ger þú svo vel, herri, að sýna mér, hvar himn dæmverði fætur í Rómaborg hefir sett nafn mitt.“ Vínfrestur tók bokfellið og beitti á röfnun. Þröngdust allir þar að.

„Mikla virðing gerir þú oss með brifi þessu“, mælti Gústleifur, „lístunum vör þig, herri, að lesa^{í mí} fyrir oss og öllum almennungi himn dæsamlega botthap. Því að karari er hann mér en orustufáttur etur heil hjört, er fitnar í skógum mínum.“

Vínfrestur ~~las~~ ^{laus} umspá einu sinni og hlýddu menn í mest fjálgleik og beygdu höfust sín til samþykkingu eftir hverja málsgrein.

Ásólfrur tók um til máls: „Alit hefi ég þótt vita, að himn mikli gæð Kristinna mamma, er vör höfnum gengist á hönd, mundi gæta þess vel, hvort menn hans hieldi vel eita sína og fortútnuð at meyta þrossakjöts. En mi sé ég að völdug sjón

hans nær yfir víðáttumitil lönd, úr þeir biskupsim
 í Rómaborg, jarl þóðulanna, veit nákvæmlega,
 hvernig og hvernig hefur hazat mér í líkisköpi mínum.
 Hver annar gæst mja jafnast við slíkt minni?
 Því að sá veit og aðra ^{álfratúir mínar} ~~slíkt~~, sem þetta veit; og ef
 ég geri vel, þá veit ég mest vissu að hann mun
 lanna mér þar í þessum lífi etur öðru, eftir því,
 sem hannum þóknast. Þess vegna vildi ég sýna
 þér nokkurn vott þess, dæmverð fatir, að ég em
 þakklátur þínum mikla himingust. Hleyst
 höfum vér að þú sért himingust þóknast til þess að reisa
 mætti gæst vorum, er heistingjar kalla niðan.
 Undir ótal mitt liggur land eitt nýrkt. En þar
 þóðatín dagslattu af atvirlendi og auk skógarbeit
 og skógar nokkurn lítill. Mátt þú sjá hvern þar
 nitri í dalnum. Bist ég þig að þiggja af mér landit
 að gjöf gæst til handa, svo að þú megir láta gera
 þar kirkjur og setja þangað prest, er bítur fyrir
 mér og atþálki mínum hjá þínum mikla kon-
 ungi himinsins, til þess að hann hugsi fram-
 vegis til vor af mátt sínum.

„Viturlega hefur Heilfur mælt svo sem þeim manni
 samir, er sjá vill sál sínni borgir,“ mælti Alfreir.

„Og allir vitum vér að hann er matar stórastatur. En þó hygg ég eigi að hann hafi forgangurðt fyrir öllum lundmönnum né að hann eigi megi öðrum fremur hafa Kirkjur og Krínurastatun mætt til fyrirbarra sér. Þíft er og áður hís nánd víst þí, því að eigi eru minar eignir minni en hans, og vana er að heilögum himnazut þykki og nokkud koma til þeirra gjafa, er vér himis gefum.“

„Þetta vil ég bjóða,“ köllustu þeir edur þeir og ríndi nítur batum um Kirkjaland.

Vínfrætur stóð á altarisstólinni og mælti: „Í nafni drottins himnanna tek ég víst þeim gjöfum, er þeir farist góði svo sem Konungsgegnit, er vinna vilja hylli Konungsins, fötur síns, svo að þat verð ytur og atþólkj til heilla og heiturs. Komist og Krínurast frammi fyrir augli hans og statfestist gjafar ytur og handsalast mís þar í víturvíst greifans og sammsafnatarins, svo að allt sé fastmæluu bundist.“

Krúpan þeir á Krín vísaltarit og vinna heitist.

Allt til þessa höfðan heitstungjar statist alengdar og hlýðt hástilega að þeim, er benti fram á Krín sína. En er lesist var hirt þristu bréf frá Stámaborg til alþjótar þígringa, er kom þeim og víst, þá þótti þeim þó heitist

í því, er hinn mikli biskup í Rómaborg talast svo kunnlega til þeirra sem veri þeir góðkunningjar hans, og hirt vinnjarnlega ávarp lazt rétt þeirra.

Alvar var reist í vitarekzugga og þengur Kristnit mennum þangat frá merki greifans í langri fylking og ^{var} þá Vínfrættur og prestarnir í fararbróddi. Höfðunni góðspjónustan. Hértingjar höfðunni frá og hlýddu á lengdar barnir klerkanna og hátistlegan söng þeirra. Þá stó Vínfrættur upp á altarisröðina og talast til mannfjöldans um glet bókkaþingum. Sagti frá því, er góðt hinn mikli himna Konungur sendi son sinn í mannhelium til þess að leysa alla menn frá synd og sekt og safna þeim með heilagri skír og trúarheiti í einum miklum söfnust, svo að þeir mætti hljóta heill og hamingju í þessu lífi og mætti eftir dauðum búa í himni Kristinna manna og verða salir bekkjunnantar drottins himnanna. Og hann birti þeim háleitu boðort, sem Kristnit mennum eiga að hlýta ef þeir vilja að drottinn selji þá sín trúna mennum. Rómur ræðumanns var mikill og málhugur og smaug inn í hrey manna og hlýddu jafnvel heitringjar á mest athygli. Aldrei höfðunni menn heyrst svo viturlega talast um himin og görd, og er ortin komu

frá hræðis hjarta, þótti þeim þau vera aflmikil og
hugfarrandi. En er hann hafði lokið máli sínu
og Kristnið menn Konung á kné, er hann blessaði
þá, létu hertingjar vera kyrt og blandast hvers
hertingst ní hláturinn í hinna hátíðlegu athöfn.
Oflopanum öflugast mælt höfðingja og þó öllu
meið hermanni greifum, er sátt vopnast á
hestbaki umhverfis trétt í vitum hring.

Eftir gudsþjónustuna þröngduð Kristnið höfðingja
og alþýða manna með lotningu þar að sem víðfætur
var, og leitast hver eftir að heyrja vinsamlegt orð
af vörum hans, taka í hönd hans eftir að minsta
kosti at snerta fald klæða hans. En hann mælti
við menn sem Konungur við föru menn sína,
hlyddi á bænir þeirra og gladdi hvern mann með
hughræystandi orðum. Haraldur árnað þóttu
heilla og mælti: „Allt hefir þér vel gengið í dag
Vænti eg og sjálfum mér gæti af þinni hingaðkomu
þinni, því að fúgari mun þér nú verða að ~~þetta~~
gjalda mér skatt, er þú hvelur þá, og ef þú blessar
vopn þinna, þú treysti eg því, að þér munir veita
slánum þyngru högg en áður.“ Þá sáu menn, og
undrúttu, að hin Signafrii Berglöt beygð

siz niður að hönd biskups og mælti hlýðlega
við hann: „Umverð fastir, hafi mér verið rétt
frá sagt, stendur það skrifast í ritningum þínum
að giftir menn skuli eigi láta konna í hvílu sína
þar konur Vinna, sem þeir kaupna eða hestaka. En
hér í landi og annarstatar fara menn eigi að því, heldur
láta dótt. að herteknum konum og gefa þeim jafnvel
silfurspanjur og hringa. En þetta heit mesta ból og
hneyksli og vil ég birta þig að áminna Harald sterk-
lega um þetta.“ Vinfrættur hét hernir því.

Og enn tók höfðingi einn til máls: „Heyra vildum
vís og dóm þinn um blót heitinn manna svo
að vís megi fram fara sem Kristnum mönnum
sámi. því að glattlegur er blótveizla í grænni gómd
og mun mörgum ógjafi að fara í mál við þær.
En aldrei et ég hrossakjöt nema ég hafi áður gert kross-
mark yfir, svo að heitinn manna málur verði eigi
gort Kristinn manna anddýgd. Vona ég að þú
látir þér vel líka.“ Og Vilmundur, sá er nefndur var
í hinu rómverska bréfi, mælti til biskups
trúnaðs: „Eigi er það minn síður að leggja öfund á
annan mann, þótt honum sé sámi eyndur, eink-
um þar er og hlaut sjálfur sama heitur, en þó þótti

oss öllum undarlegt, að Gunnar var nefndur í bréfi
 hins rómverska fátur. Því að eftir hefir hann stætt
 við hlautsteina og dansað vordansa með heitum
 um mönnum. En þá er hann stótt í móti, var hann
 getillur af því að hann hafði drukkist mikið af sterkum
 um mikið. Og þá er náðinn ^{hans} þessu til hans og vildu
 draga hann með, þá varð hann reistur og brá sverð
 sínu og sár þeim fiandskap, er rak hann úr
 seltinu. Nátt þú sjálfur ert því skera, hvort hann
 munir þat geta hafa af frínast við Kristna trú,
 því að hann tók að vörnum spori að Kveta Kestri
 vísu og barðist í borti og sofnast síðan."

"Úr því hann hefir einn sinni stætt fóst-
 inguna drukkinn, þú mun hann að vinnu gera það
 'drukkinn hesturaf,' mælti Vínfredur og ænir sín
 að greifannum. Sá er alengdur þyrninginn Trývirkur
 úr Hrafnagörðum. Sendi er hann fyrir nokkruum dög-
 um til Hrólla Sabakunnings, til þess að leysa hur-
 tekur kanur og bæn fyrir eign drottins. Þykist
 mér geizvænlegt, að hann er aftur komin og sækir
 eigi í minn fund. Gjör þú svo vel að bæta hann
 í vörn fund og láta hann gefa skýrslu."

"Gjör þú orðstír hefir sá matar, eftir því sem mér

er sagt, "svarað græfirum." Ef hann er kominn frá
 Sorbum, þá mun fleirum hugar á að heyra skýrslu
 hans, en yfir, Kristinnu mömmu". Malti hann
 þinnast við kallarnum: "Basta þú höfðingja og öldungja
 til fundar á gærð frá Hildigerðar og bjóð þú Ingvihröfn
 að komna á fund biskups."

Höfðingjar gengu í flokk með biskupi til bæjarins.
 Skámmu síðar var Ingvihröfn leiddur á fundinn, þannig
 að sem menn höfðu safnast saman við arinshelluna.
 Hann var fólur yfirlitum og svipdillum, er hann
 gekk fram fyrir höfðingja þjótar sinnar. Hilsað hann
 mömmu þöggvað, en leit eigi á biskup, en græfirum
 bentu þessandi til Vínfræðar: "Hvar er Gestfræðar og
 hvar eru börnin, Ingvihröfn?" malti biskup og
 hafði eigi vald á gesthræring sinni.

"Það veit ég eigi," svaraði Ingvihröfn.

"Og þó stendur þú óskaddur frammi fyrir mér," malti
 biskup.

Leiddimarkur þinn leyti komur og börn sit
 fyrir silfur þitt. Gekkk hannum allt í vit hjá
 Hrotha. Þann þann fyrir þinum dögum árla dags ír
 herlustum Hrotha og fylgdi Ylfihrafn, hristur minn,
 þinn að Sorbagili. Þann og feril þeirra næsta dag þess

mezin Svartar, en þann sjálf hefi eg eigi fundit."

X Vinfræður sneri sér undan og reyndi að boga hann sínum og reisti með antmýjku þolgaði. En svipstærður var hann, er hann snerist aftur að Ingvihráfi og mælti:
 "Oft hefi eg heyrt að það sé hvernanns bráður, að láta eitt yfir sig og fœrunaut sínum ganga, þá er bráskabur at höndum".

"Eigi sœtti eg eftir félagskaps við sendimann þinn; kærð þú mér hann sjálfur. Guð hans leiddi hann, en mig örleg þau, er guðs þjófur minnar skoðuðu mér".

"Þó er svo frá þér sagt," tók greifinn til orða, "að þú yfirgefir eigi félagu þinn náttúrulega staddan í antmýjku. Ger mi svo vel að segja oss, hvað ykkur varð að skilnaði."

Ingvihráfi hófst nístur fyrir fatum sér dinnur í bragði: "Eigi mun eg mega dylja það, því að spyrjast mun það eigi að síður. Eg lá í höndum hjá Frodda. Allu kúingur mér í áhaz og glataði eg frelsi mínum að kúingstafli."

Fundarmálinum varð brátt og sláta margir upp í setum sínum.

Alla var það gert, að ^{halta gæta} ~~leggja gæta~~ þeirringasverdi umlið.

Sorba ⁱⁿtenniga", svarast greifinn. "Vana er að þú hafir notið og þess
lausnargjalds."

"Sviku þeir mig í byggðum, hundarnir," mælti Ingvihrasni, "og
vörðun mín lausnarmennar, en hiku þvi að höfðast þeirra skyldu
þona mín að hlautskinni. Ég ~~er~~ brautst út nattu nótt, og kom upp
himinshar lagi að baki mín; enur herbústr. Flötta brunnar til söku.
Nú aftur munn af undrum og gleði, en Haraldur greifi stóð stjól
upp og gekk til Ingvihrasni. "Með köldum orðum segir þú frá
þvi, maður," mælti hann, "sem vel má velgja þjóð þinni einu sum-
artíma. En Karl konungur hefir eigi til þess sent mig hingað,
að ég þoli þat framvegis að hestar rýtar og mannféi sé rekið aust-
ur þangað. Og góða freyr hefir þú fært sverð mín, en hvort
þinn er þú til gæst etur eigi liggur undir dóm lands þinna.
Kveikist þú í ræningjabelinum?"

"Þat gerst Guðmundur, þrell Sorba, sá er fékk okkur
hesta til flötlaus. Sendi er hann á hesti mínum einum
móttur í Saxland, svo að hann mætti undan stjóra hefnd-
um Sorba".

Þeir hefir farið sem ofetopafullu ungumenn, mælti greifinn,
hefir þú bakast þjóð þinni áfrist með einhánialum þínum.
Undrast það, er Flötli heldur um þá fridinn og beistabréf þín.
Játabréf þyris sendimenn sína. Þvi að þeir eru þegar
kominir að landmærum og bíta þar. Kant þú frá fleirum
að segja, Ingvihrasni, er nokkurn af oss megi varða?"

"Þat eitt á er ósagt, er sjálfan mig varðar, herra. Ég stend
hér í flokki höfðingja og öldunga vorra, en eigi má ég lifa
við smáan. Heyrt hafist þér nú að þinn Kristur maður."

„Munkar eru ómyktir rathnautar við Kvinnustöf,“ svaraði Gættfredur, „en þér má ég segja það að í vor sem kemur mun Gunnfríður sýttir minn flýttast hingað frá Englandi. Hinn hefir gengist í góða þjónustu og tekist blájuna og mun verða forstáðarkona fyrir sumrum klástri. Er hinn vitari en ég.“

„Hunna munur og latneska þungu?“ spurði Valborg undrandi.

„Sí er ég nefndi álar þá þungu betur en ég, og biskups hefir henni fyrir, hversu vel hinn ykkir í þeirri þungu. Margar heilagar betur hefir hinn lesist.“

„Hversu megnun vís ungangast slíka konu?“ mælti Valborg.

„Hinn er ung sem þú og þér lík á yfirbragð og í háðerni, ef ég kann rétt að sjá,“ svaraði Gættfredur og fór hjá sér, „vona ég að hinn verði þér góð stalleystir.“

„Hinn er ung og hefir þó lofast drotni,“ mælti Valborg hugsaandi, „svo mikið hefir gjungfrúin rættist. Því að vel veit ég að eigi má hinn framfar ganga á grundinn með öðrum meggjum í maimannst eftir það er hinn hefir tekist blájuna, og eigi má hinn heilsa Karlmanni vinsamlega og alts eigi huga til eiginmanns eðis karra á heimili sínu. En slíkt hálaitar og þungar skyldur ungum hug. Fyrirgef þú, ánn verð bróðir,“ mælti hann, er hann sá potann á ægjun munkans, „gleignði ég að hinn er systir þín. Þú hefir og vígt drotni líf þitt í æsku og þykist oss hinum undarlegt.“ Gættfredur hneigð höfudist, kvaddi hana þessandi og gekk skjótt til skólans. En Valborg gekk til brunnis, tók af sér blájuna

og skotast. Þú ræddu ör í vanganum; hún andvarpaði og lét blájuna fyrir aftur. „Tú fer ör á meygjar vanga“, sagði hún við sjálfa sig, „og munu fáir hristast þó þú seður vanga míns. Mundi hún ennta munna og hafa ör; andliti og fyrir því afreitas lífins gleði?“

Hún var slegist á öxl hennar og hún snéri sér skjótt við. Geirprúður hófst í hana hlajandi og setti á höfuð hennar sveig úr eskilauði með rautum beinum, slíkan sem meygjar bær í dans í hantum. „Pétur hamingja franskis“ mælti hún. „Alveg fer sveigurinn þér, þótt eigi hldi nema hálfur minnurn.“

„Guthræddis munkur kenna allt“, svaraði Valborg, „Kenna þér jafnvel að setja saman sundrúta meygjar ásjón.“

„Gæti menn eru síðkapungar“, mælti Geirprúður, „en heldur þú að þú breyti eigi afl til að sveiflu meyg yfir nýjótun sér í dansi?“

„Haf þú eigi slíkan gæsku“, mælti Valborg og hengdi sveiginn á brunninn.

Geirprúður Krosslagði sína þrygstu arma og hófst hátslegu á stalleystur sína. „Ég hygg að þér sé eins farið, þótt lítist þér á. Þér að allt er hér nýgj breimlegt, en engan hefði ég einni heyrð hlója nema ef til vill smáveina og eru þeir þó einnig hvatt til að drípa höfst. Mér hefir aldrei á svið míni listar svo vel sem undir Krossinum og var mér gjóft að hafa að syngja Kyril eleison og amen. En mörg stund kemur yfir mig ein, að ég vildi gefa alla dyrtinu til þess að megn þinnur sínni hlampa með roðnum sveini yfir ~~and~~urelda að

minni sunni."

"Þegi þú um him heitna sid, svo að eigi heyrir boðnin til þín," mælti Valborg.

"Ert þú svo autveis að hugur þinn leiti aldrei framur út fyrir þenna gæð Kristinna manna?" spurði Geirpríður. En er him sá sarg í augum hinna iðrast hana ortu síma og him mælti: "Fyrir hverju hlalar þú aldrei um þann mann, er þú vegna komu að amni föður þíns?"

"É fyrirveit mig að spyrja aðra um þann," svarði Valborg sorgbitin, "af því að ég veit eigi hans hug til mín. Komur hafa sagt mér að hann væri dæptur í brott í þer Frakkna. Hugur hans stóð jafnan til minkillar herfarar, og hann hefti allt sér að spyrja út fyrir um það efni, þú er þann fóð til Mainelfar sitast. Hvi lítur þú svo í mig, Geirpríður?" mælti hún af áhuga, "þú veitst eitthvað um þann, sem þú vill ekki segja mér. Ver þú miskunnöm og seg mér það."

"Hefir þú eigi heyrt, það sem margir vita?" svarði Geirpríður. "Höfðingjar hafa setið til dæms yfir honum. En hafi þeir fellt dóm yfir honum, þú er best að átvið segi þér það, en ég."

"Hvar er Ylfihrafn?" mælti Valborg. "É hef litast um eftir honum á hverjum dægi, en Hrafnagartur er í eyrt."

"Þar er nú kyrt," mælti Geirpríður, "hið karlar og þjónustukonur hafa hlengið í brott."

"Hver gæti þar hans?" spurði Valborg skjótt.

"Má vera að Ylfihrafn hafi þar við á laun. En sé

þeir alvara að hitta húskafl hins hofna manns, þeir munu
 og hjálpa þeim til þess," mælti hún og lákkaði rönnu.

"Koma þú með hann," mælti Valborg kvíðafull.

"Hingad þeirir drann brantla, þeir að hermenn greifans liggja
 niðr hlítir. Úr þeim þú mátt nú koma út, þú gakk þú með
 mér út fyrir hlit, en svik þú mig eigi ef og hjálpa þeim.
 Þeir að hvað skilga klerkar í þeim, þegar matur og koma ummað, ætla
 þeir helst að láta þat afskiðslanot," og nú reiddi hún sjónasleif sína
 með lítilli lotning að skólunum, þar sem Gasthestur var að kemna.

Þegar meyjarnar komu út fyrir hlit, sáu þær hóp landsvína,
 sem etit hópaðust saman, þegar von var á biskupsins ír fertalagi.
 Hjá hermönnum stótu fátæklingar og sjúklingar, er bátnet ölmunn
 ætlað lækninga, Kristnis menn og nágrænum, er beiddust bless-
 annar ætlað góða ráða. En til hlíðar stótu hermenn með erlendum
 búnaði. Kammatat Valborg við hífur, reitbygi sorba og stóð stuggur
 af. Þar var og gráskuggur ír fylgd Krotta, vel búinn í sítt klæðis
 skykkju og skrantilegu belti. Gamli maturinn gekk til Kvemanna
 og hneigði sig djúft og snéri lothúfu sinni milli handanna. Hann
 tók til máls og mælti: "Sé eg að vel hefir júngrúmum tekið ferd-
 in yfir Sorbagil." Valborg stílti sig og svarað: "Sé eg og að ferd
 yftar til Trakka Kunnings hefir gengist frístamlega."

"Vezabríf herri þíns, biskupsins, var þessáflust, og erum
 vör hingad Kunnis aftur heilu og höldum. En margt brann þú
 fyrir mér, er þeir fóruð frá oss, og er nú gamli maturinn hjálpar
 þessu."

"Vér sáum roðann á leitinni, er vér litum aftur."

"Kallur lofar eins og trespanir," svarað. Karlinn vingjarn-

lega og leit yfir trépakist á barnum. „En landar mínir eru skjólvirkir að húsagerð, og munst þú sjá mig hálmsótt, er þú kemur til hús næsta sinn.“

„Aldrei vil ég líta þorp yfar augum“, mælti Valborg með innilegum viðgjafi.

„Gangi þér allt að oknum“, svarað grínseggur andstjunktur. „En vart þetti mér, ef jungfrúin vildi hjálpa mér til að miðsetti minnum. Ingvihráfr, sá er fljótur í landum frá oss, hafst heitið mér rautu klast, metan hann var fjáls, til þess að ég leyfði honum að kala við þig. Ég leyfði það, en klastur hefi ég eigi fengið annað. Hanni þessum hefir farnast illa sítan en þó vildi ég að heit hans væri efnt við mig. Væri mér kært, ef jungfrúin megnaði að láta mig miðsetti minnum.“

„Eigis þú nokkurt hjá Ingvihráfrum minn vegna, þú minnst ég sjá um að þú fái skuld þína, ef ég mið nokkurt að gera“, svaraði Valborg og skaut undan ostmörgu þakklæti Lóðans.

Meijarnar gengu allt að skójarnefnum, er gekk fram að vegamótunum. Þar sagði Geirpríntur stállegdur sinni að sef-ast niður, en sjálf breiddi hún hvítan dúk á skójarjatarinn og gekk sítan fram með skójunum svo sem hún væri að sína grös, en snéri sítan í hægðum sínum aftur til stál-sýslur sinnar. „Ef hann er í barnum, þú kemur hann; bið þú þar til er vit sjáum, hvort hann tekur eftir merkinum.“

Meijarnar sátu skammta stund, en hinnasti sást þeirri, þú gekk Ylfihrafn frá Hrafnagörðum í skójunum og gekk til þeirra í laufekzugnum. Valborg skundaði til móts við hann: „Hvar er Ingvihráfr?“ mælti hún.

„Eigi heitir hann mi lengur Ingvihræfu, Kalla menn hann mi vangsbráður, því að þeir hafa gert hann útlaganum og rétt-
draganum sem villidýr á víðum ríði.“ Valborg sló höndum.
„Vel er að þú manst til hans,“ mælti Ylfihræfa, „því lítit gott
byggja menn hann á þá þeim, er þú kemur frá.“ Settust öldung-
umhverfis greifastólinum undir trinum þrem linditöjám til þess
að dæma mál hans. Stóf ey víð dómgrindur og var sú dagur
beiskur. Höfuðsmáður greifans gekk í dómhringinn og lýsti
sök á hendur Ingvihræfu. Kollust þeir nafn húsbónda míns
að gæði, akri og engi. En hann svaraði eigi sjálfur, heldur gekk
Þorinn að dómri fyrir hans hönd, karasti vinur hans. Þrem
sinnum svaraði hann til sakar og þrem sinnum réttast
dómurinn. Þá er þeir höfðu boðit saman ráð sín hit
þriðja sinn, kváðu þeir upp dóminn: Fyrst húsbóndi minn
heft rofist frítt Frakka Konungs og þjófatarinnar með vigheardi
sinni, þá skyldi hann hídarað hafa sönnu gærd sem varjar,
þar sem enginn sér hann né heyrir. Og mi bjó útlaganum hjá
úlfurum.“

Valborg hljóstati upp yfir sig, en Ylfihræfa hélt áfram tali sínu
sorgbitinu: „Seja menn að dómurinn sé eigi hartur, því að þeir
hafa eigi breytt láð hans, og hefir Þorinn tekið hann í sín
umgjöf á metum; og eigi hafa þeir svipt hann heitri sinni, og
má vera að villidýrin gerir hann að Konungi sínum.“

„Hvar hefst hann við?“ mælti Valborg.

Ylfihræfa leit á hana íbyggilega og mælti: „Má vera í skógi,
~~síðan~~ ~~vera~~, má vera undir hvörtum steini, en hófinn ~~er~~
er hann í dagabirtunni.“

Valborg beitti ákaft stalleptur sinni að fara frá og mælti síðan hljótlega: „Ég vona að hann viti óþekktur í þer Frakkka.“

„Ég vona ekki,“ svaraði Ylfihráfr.

„Þú leynir honum á bein hans.“

„Húskynni hans mega nú eigi framar vernda hann fyrir ókunnunum nýsinnarmönnum.“

„Seg mér þú, hvar hann er, Ylfihráfr. Ég sá þig við sæl þína og sálarvelferð,“ mælti hún hljóttlega.

„Góð óska ég mér fyrir sæl minna og sálarvelferð,“ svaraði Ylfihráfr, „en eigi veit ég hvar þú ert þú er borgir, ef ég sá þú lánaðrottinn minna. Þú ert ég að einu má eigi duga honum. Ef þú vilt heita mér því, að halda því leyndu, er ég segi þér, þú ert ég segi þér það, sem ég sjálfur veit.“ Valborg gerði Kroosmark og rétti honum höndina. „Við húsbóndi minni þekkjum hótun trúnað metul fornon skofna, þar erum við vanir að fela veitahöld og aðra hluti, sem náðsýnlegrir eru til skýfara, svo sem situr er veitmannna. Nasta morgun eftir þess þess þar er þess veitahöld hans, vagn og klár og afti svo hálft sem ég mætti þar í næguminn veitþop mitt, sem hann þekkti. Þánnur var trúnaðinn, er ég kom þess næsta dag. Síðan hefi ég oft aft þess veitþop mitt, og þú er dæmdu var upp kvæðinn yfir honum beitt ég þess nálaft þess til er hann kom sjálfur. En gleðilansir voru endurfundir okkur, því að hann var fólur og fólur. Og þú er ég þess honum fylgt minna þess veitþop mitt þess og mælti: „Í höll gúttanna hefi ég, og er þess eigi minn fyrir þess minn, sem nýla mega dagbirtummar. Kom þú eigi aftur,